

**POWIATOWY URZĄD PRACY
W TYCHACH
UL. BUDOWLANÝCH 59**

STRUKTURA POPYTU NA PRACĘ I PODAŻ ZASOBÓW PRACY W MIEŚCIE TYCHY I POWIECIE BIERUŃSKO – ŁĘDZIŃSKIM

**Monitoring zawodów deficytowych
i nadwyżkowych
(I – półrocze 2007 roku)**

**Opracował:
Tomasz Jędrýsik**

Tychy 2007

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. ANALIZA PROBLEMU BEZROBOCIA W TYCHACH	5
2. ANALIZA PROBLEMU BEZROBOCIA W POWIECIE BIERUŃSKO - LĘDZIŃSKIM	8
3. WSKAŹNIK SZANSY UZYSKANIA OFERTY PRACY.....	12
4. STAN I STRUKTURA BEZROBOTNYCH WEDŁUG ZAWODÓW	14
5. ANALIZA OFERT PRACY.....	21
7. ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE	25
WNIOSKI.....	31

Wprowadzenie

Monitoring Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych (MZDiN) jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących – w głównej mierze – kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym. Pełni on dwie podstawowe funkcje:

- 1) deskryptywną – opisuje rzeczywistość lokalnego rynku pracy, koncentrując się przede wszystkim na różnych aspektach jego nierównowagi;
- 2) normatywną – pozwala na formułowanie ocen i wniosków dla systemu kształcenia zawodowego, szkolenia bezrobotnych, poradnictwa zawodowego i służyć ma pełniejszemu dopasowaniu strumienia popytu na pracę i podaży pracy.

Niniejsze opracowanie stanowi analizę kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo – kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy. W szczególności bada ono zawody wykazujące deficytowość lub nadwyżkę.

Przez zawody deficytowe należy rozumieć zawody, na które występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie. Natomiast zawodami nadwyżkowymi są zawody, w których liczba poszukujących pracy przewyższa liczbę zgłoszonych ofert pracy.

Zawody wykazujące deficytowość, nadwyżkę lub stan równowagi wyznaczono w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu, który wyraża stosunek średniej miesięcznej liczby zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k w I – półroczu 2007 roku do średniej miesięcznej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w tymże zawodzie i roku.

Ramy czasowe niniejszego monitoringu stanowi I – półrocze 2007 roku, zaś zakres terytorialny stanowi obszar działania PUP Tychy, tj. miasto Tychy i powiat bieruńsko – lędziński¹.

¹ Dla celów poznawczych niektóre dane poddano rangowaniu i porównaniu z tendencjami województwa śląskiego. Pomimo, iż w wielu aspektach notowana jest zbieżność trendów, to wobec społeczno – ekonomicznej specyfiki lokalnego rynku pracy ramę zakresu stosowalności wniosków wynikających z monitoringu stanowi jedynie obszar działania PUP Tychy.

Stosowane w monitoringu nazewnictwo zawodów jest zgodne z powszechnie obowiązującą w danym okresie czasu klasyfikacją zawodów i specjalności, która porządkuje je w coraz bardziej zagregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy². Podział bezrobotnych według zawodu dokonywany jest na podstawie zgłoszonych kwalifikacji potwierdzonych świadectwem szkolnym lub innym dokumentem, bądź stażem pracy (minimum 1 rok w tym samym zawodzie). Osoby nie spełniające jednocześnie obu tych warunków klasyfikowane są jako bezrobotni bez zawodu. Do grupy tej można więc zaliczyć część osób legitymujących się zarówno wykształceniem podstawowym, gimnazjalnym jak i średnim ogólnokształcącym.

Oczywiście należy zdać sprawę z ograniczeń niniejszego monitoringu, gdyż nie daje on pełnej informacji o lokalnym rynku pracy z przynajmniej dwóch powodów:

Po pierwsze, dotyczy on jedynie ofert pracy zgłoszonych do Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach, nie uwzględniając innych ofert; w tym prasowych, ofert pojawiających się w Internecie, ofert zgłoszonych do agencji zatrudnienia czy nieujawnionych wolnych miejsc pracy.

Po drugie, dotyczy on jedynie bezrobocia rejestrowanego, nie obejmując tym samym jego nieujawnionej liczby oraz pracy nierejestrowanej w grupie osób bezrobotnych³.

Pomimo iż, analizy zawarte w niniejszym monitoringu posiadają wyżej wymienione ograniczenia, to są wyposażone także w znaczącą moc poznawczą i wyjaśniają wiele zjawisk oraz procesów zachodzących na lokalnym rynku pracy, pozwalając na formułowanie pewnych zaleceń praktycznych.

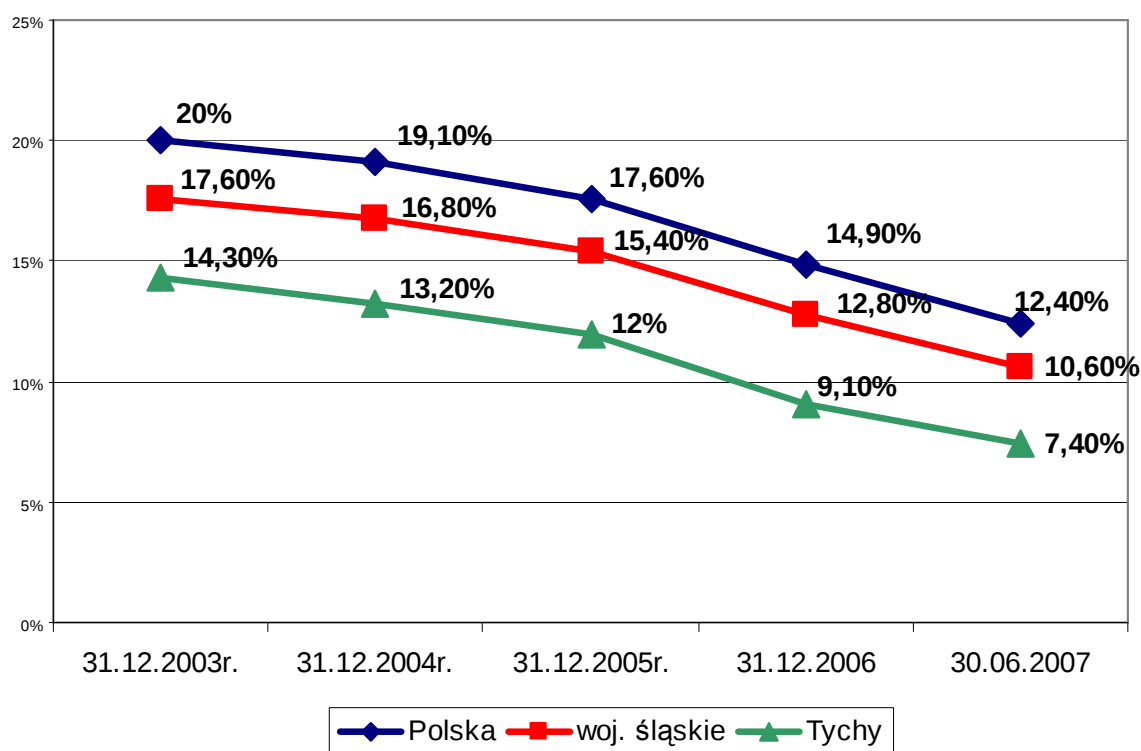
² Najnowsza klasyfikacja zawodów i specjalności funkcjonuje w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (Dz. U. nr 265, poz. 2644) i Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 1 czerwca 2007 (Dz. U. nr 106, poz. 728).

³ Na uwzględnienie nieujawnionej liczby bezrobotnych, tzn. osób z różnych przyczyn niezarejestrowanych w urzędach pracy a pozostających bez pracy, aktywnie jej poszukujących i gotowych do jej podjęcia pozwala metodologia Badań Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL). Badania te przeprowadzane są w okresach kwartalnych przez Główny Urząd Statystyczny.

1. Analiza problemu bezrobocia w Tychach

Poziom bezrobocie rejestrowane w mieście Tychy na koniec czerwca 2007r. wyniósł 7,4% i był niższy od stopy bezrobocia w województwie śląskim (o 3,2%) i w kraju (o 5%) – wykres nr 1.

Wykres 1. Bezrobocie w Tychach w okresie grudzień 2003 – czerwiec 2007 na tle woj. śląskiego i kraju

Źródło: PUP Tychy, GUS (www.stat.gov.pl)

Szczegółową strukturę bezrobocia w mieście Tychy wg stanu na 30.06.2007r. przedstawiono w oparciu o analizę takich zmiennych, jak: płeć, wiek, wykształcenie, staż pracy i czas pozostawania bez pracy.

Tabela 1. Bezrobotni w Tychach ze względu na płeć (stan na 30.06.2007r.)

Płeć	N	%
kobiety	2493	62,1%
mężczyźni	1521	37,9%
SUMA	4014	100%

Źródło: PUP Tychy.

W rejestrach bezrobotnych w Tychach – biorąc pod uwagę kryterium płci – dominują kobiety, które stanowią 62,1% ogółu bezrobotnych. Od kilku lat na lokalnym rynku pracy obserwowalny jest wyraźny spadek poziomu bezrobocia. Jednak zdecydowaną większą dynamikę spadku ilości pozostających bez pracy odnotowuje się wśród mężczyzn.

Kolejna tabela przedstawia strukturę bezrobocia wg wieku.

Tabela 2. Bezrobotni w Tychach ze względu na wiek (stan na 30.06.2007r.)

Wiek	N	%
18-24 lata	513	12,8%
25-34 lata	1074	26,7%
35-44 lata	658	16,4%
45-54 lata	1363	34%
55-59 lat	354	8,8%
pow. 60 lat	52	1,3%
SUMA	4014	100,00%

Źródło: PUP Tychy.

Od kilku lat w Tychach utrzymuje się tendencja spadku bezrobocia wśród osób do 24-go roku życia (dla porównania; bezrobocie wśród tego przedziału wiekowego; na koniec 2006 roku wynosiło 15,6%). Natomiast zwiększył się nieco udział w bezrobociu osób, które ukończyły 45 lat. Wg stanu na koniec czerwca 2007r. 44.1% bezrobotnych tyszan stanowiły właśnie osoby po 45-tym roku życia, podczas gdy na koniec 2006 roku odsetek tych osób wynosił 42,2%.

Kolejną zmienną różnicującą bezrobocie na terenie miasta Tychy jest z pewnością wykształcenie.

Tabela 3. Bezrobotni w Tychach ze względu na wykształcenie (stan na 30.06.2007r.)

Wykształcenie	N	%
wyższe	356	8,9%
policealne i średnie zawodowe	959	24%
średnie ogólnokształcące	417	10,4%
zasadnicze zawodowe	1289	32%
gimnazjalne i poniżej	993	24,7%
SUMA	4014	100%

Źródło: PUP Tychy.

Ponad 56% bezrobotnych stanowią osoby legitymujące się wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym. Warto również podkreślić, iż w porównaniu z końcem 2006 roku zwiększył (o 2,4%) się odsetek osób z wykształceniem średnim.

Analizując kolejną zmienną – czas pozostawania bez pracy – okazuje się, że 56,4% bezrobotnych w rejestrach PUP Tychy nie pozostaje dłużej niż rok, a 43,6% bez pracy pozostaje co najmniej 12 miesięcy.

Tabela 4. Bezrobotni w Tychach ze względu na czas pozostawania bez pracy (stan na 30.06.2007r.)

Czas pozostawania bez pracy	N	%
do 1 miesiąca	434	10,8%
od 1 do 3 miesięcy	538	13,4%
od 3 do 6 miesięcy	650	16,2%
od 6 do 12 miesięcy	640	16%
od 1 roku do 2 lat	548	13,6%
powyżej 2 lat	1204	30%
SUMA	4014	100,00%

Źródło: PUP Tychy.

18,2% pozostających bez pracy mieszkańców Tychów (732 osoby) w ogóle nie posiada stażu pracy. Natomiast odsetek osób, których staż pracy wynosił powyżej 30 lat oscylował w granicach nieco ponad 4%. Dokładniej przedstawia to tabela znajdująca się poniżej.

Tabela 5. Bezrobotni w Tychach wg stażu pracy (stan na 30.06.2007r.)

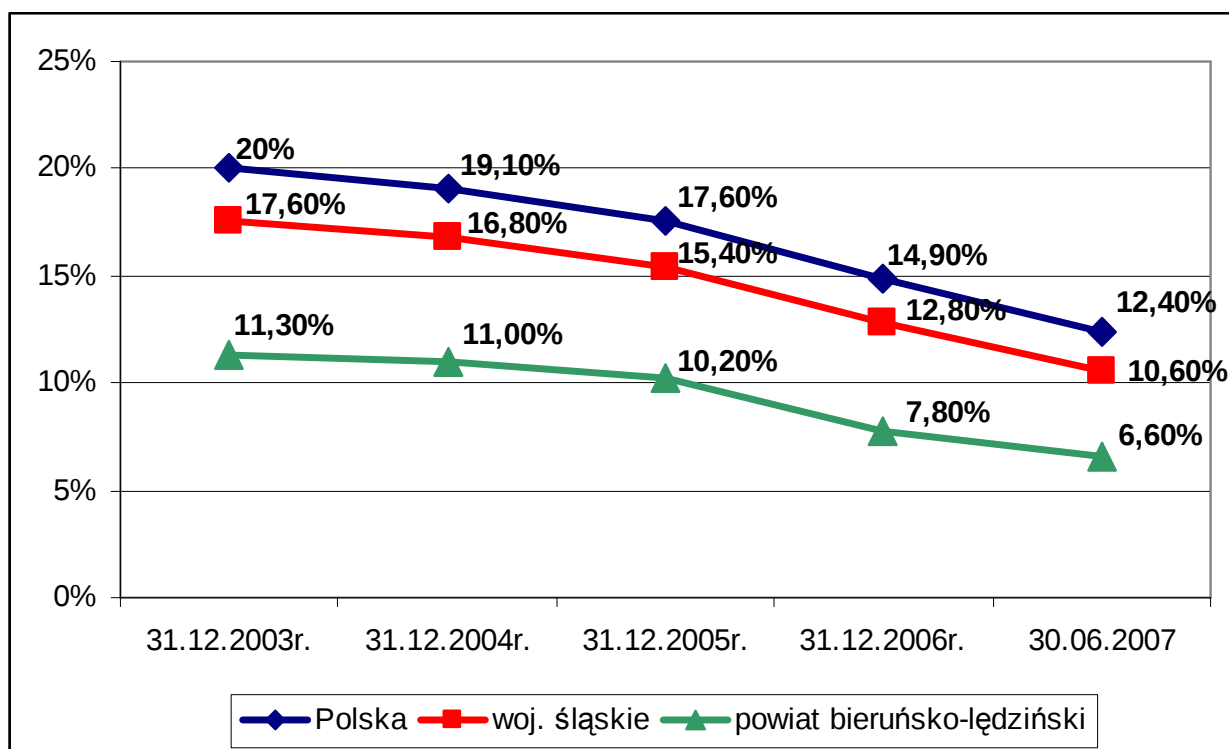
Staż pracy	N	%
bez stażu	732	18,2%
do 1-go roku	442	11%
od 1 do 5 lat	648	16,1%
od 5 do 10 lat	533	13,3%
od 10 do 20 lat	766	19,1%
od 20 do 30 lat	722	18%
powyżej 30 lat	171	4,3%
SUMA	4014	100,00%

Źródło: PUP Tychy.

2. Analiza problemu bezrobocia w powiecie bieruńsko - lędzińskim

Powiat bieruńsko - lędziński charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem bezrobocia wśród wszystkich powiatów ziemskich woj. śląskiego. Wg stanu na 30.06.2007r. poziom rejestrowanego bezrobocia wyniósł w powiecie bieruńsko - lędzińskim 6,6% - był niższy o 4% w porównaniu z woj. śląskim i o 5,8% w zestawianiu ze wskaźnikiem bezrobocia w kraju.

Wykres 2. Bezrobocie w powiecie bieruńsko - lędzińskim w okresie grudzień 2003 – czerwiec 2007 na tle woj. śląskiego i kraju

Źródło: PUP Tychy, GUS (www.stat.gov.pl).

Szczegółową strukturę bezrobocia w powiecie bieruńsko - lędzińskim wg stanu na 30.06.2007r. przedstawiono w oparciu o analizę takich zmiennych, jak: płeć, wiek, wykształcenie, staż pracy i czas pozostawania bez pracy.

Tabela 6. Bezrobotni w powiecie bieruńsko - lędzińskim ze względu na płeć (stan na 30.06.2007r.)

Płeć	N	%
kobiety	1101	66,4%
mężczyźni	556	33,6%
SUMA	1657	100%

Źródło: PUP Tychy.

W rejestrach bezrobotnych mieszkańców powiatu bieruńsko - lędzińskiego – biorąc pod uwagę kryterium płci – dominują kobiety, które stanowią 66,4% ogółu bezrobotnych. Od kilku lat na lokalnym rynku pracy obserwowalny jest wyraźny

spadek poziomu bezrobocia. Jednak zdecydowanie większą dynamikę spadku ilości pozostających bez pracy odnotowuje się wśród mężczyzn.

Kolejna tabela przedstawia strukturę bezrobocia wg wieku.

Tabela 7. Bezrobotni w powiecie bieruńsko - lędzińskim ze względu na wiek (stan na 30.06.2007r.)

Wiek	N	%
18-24 lata	332	20%
25-34 lata	438	26,4%
35-44 lata	319	19,3%
45-54 lata	442	26,7%
55-59 lat	106	6,4%
pow. 60 lat	20	1,2%
SUMA	1657	100%

Źródło: PUP Tychy.

W powiecie bieruńsko - lędzińskim największe problemy ze znalezieniem pracy mają osoby pomiędzy 45-tym a 54-tym rokiem życia (26,7% ogółu bezrobotnych) oraz osoby między 25-tym a 34-tym rokiem życia (26,4%).

Tabela 8. Bezrobotni w powiecie bieruńsko - lędzińskim ze względu na wykształcenie (stan na 30.06.2007r.)

Wykształcenie	N	%
wyższe	112	6,7%
policealne i średnie zawodowe	364	22%
średnie ogólnokształcące	130	7,8%
zasadnicze zawodowe	649	39,2%
gimnazjalne i poniżej	402	24,3%
SUMA	1657	100%

Źródło: PUP Tychy.

Inną istotną zmienną, różnicującą bezrobocie na terenie tego powiatu ziemskiego jest wykształcenie. Przedstawia to tabela 8.

Niemal 64% bezrobotnych stanowią osoby legitymujące się wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym. Natomiast 29,8% stanowiły osoby z wykształceniem średnim, co oznacza spadek o 0,4% w porównaniu z rokiem 2006.

Analizując kolejną zmienną – czas pozostawania bez pracy – okazuje się, że 52,4% bezrobotnych mieszkańców powiatu bieruńsko - lędzińskiego w rejestrach PUP Tychy nie pozostaje dłużej niż rok, a 47,6% bez pracy pozostaje co najmniej 12 miesięcy.

Tabela 9. Bezrobotni w powiecie bieruńsko - lędzińskim ze względu na czas pozostawania bez pracy (stan na 30.06.2007r.)

Czas pozostawania bez pracy	N	%
do 1 miesiąca	161	9,7%
od 1 do 3 miesięcy	183	11%
od 3 do 6 miesięcy	258	15,6%
od 6 do 12 miesięcy	267	16,1%
od 1 roku do 2 lat	224	13,6%
powyżej 2 lat	564	34%
SUMA	1657	100%

Źródło: PUP Tychy.

23,3% pozostających bez pracy mieszkańców powiatu bieruńsko - lędzińskiego (386 osoby) w ogóle nie posiada stażu pracy, a jedynie 2,2% stanowią osoby ze stażem pracy powyżej 30 lat – tabela nr 10.

Tabela 10. Bezrobotni w powiecie bieruńsko - lędzińskim wg stażu pracy (stan na 30.06.2007r.)

Staż pracy	N	%
bez stażu	386	23,3%
do 1-go roku	218	13,2%
od 1 do 5 lat	271	16,3%
od 5 do 10 lat	204	12,3%
od 10 do 20 lat	341	20,6%
od 20 do 30 lat	200	12,1%
powyżej 30 lat	37	2,2%
SUMA	1657	100%

Źródło: PUP Tychy.

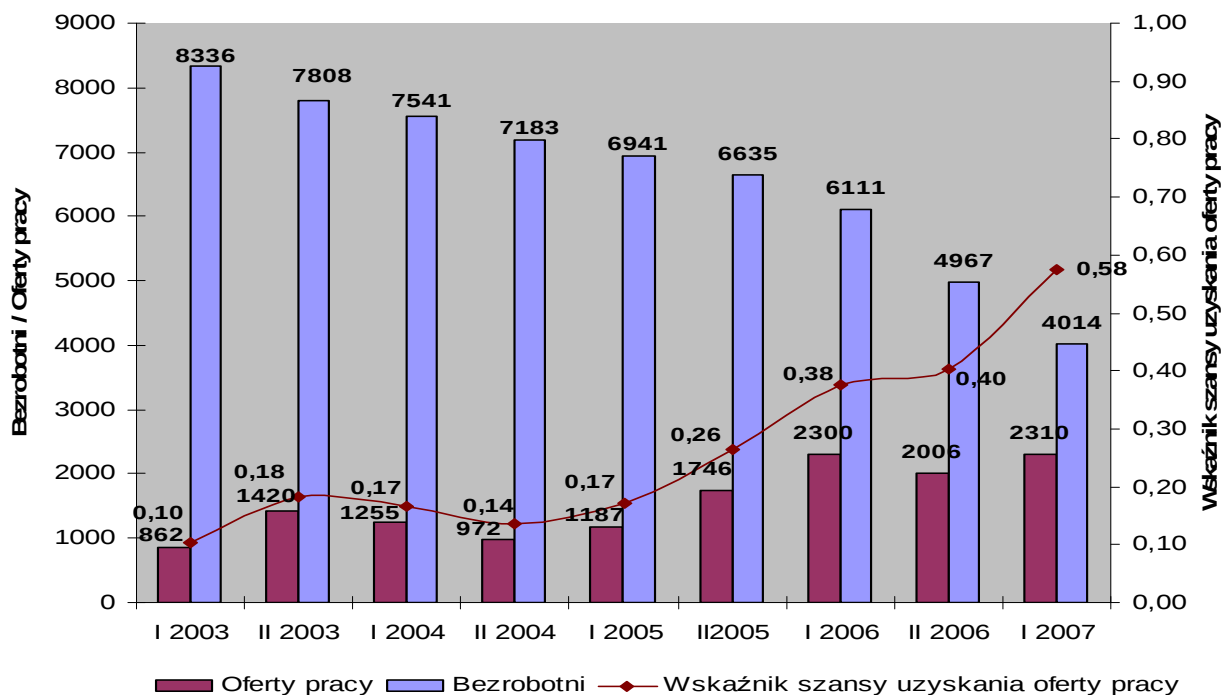
3. Wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy

Jednym z obiektywnych mierników stosowanych w monitoringu jest wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy [zatrudnienia]. Wyraża on stosunek liczby ofert pracy będących do dyspozycji Powiatowego Urzędu Pracy w okresie sprawozdawczym do stanu bezrobotnych na koniec tego okresu.

Średni wskaźnik uzyskania oferty pracy dla całej zbiorowości bezrobotnych miasta Tychy i powiatu bieruńsko – lędzińskiego jest na stosunkowo wysokim poziomie. Przede wszystkim wynika to ze systematycznego spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych i wzrostu zgłaszanych ofert pracy.

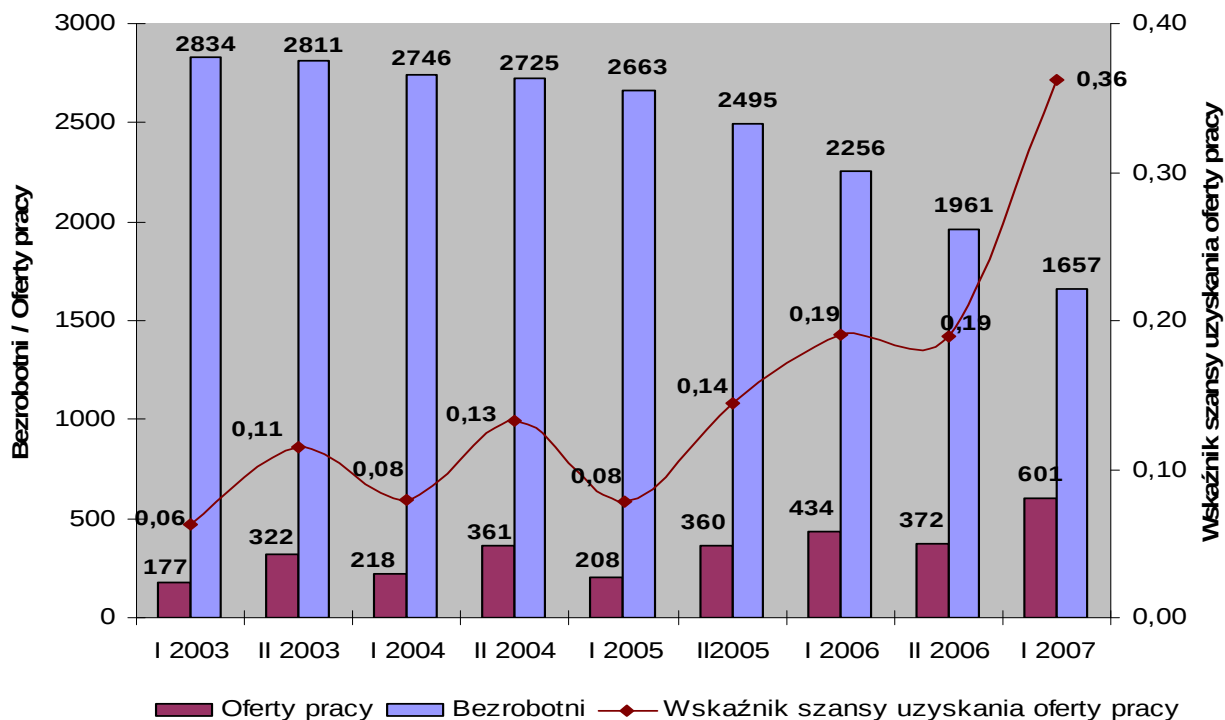
W mieście Tychy stały trend wzrostowy obserwuje się od II – półrocza 2004 roku, natomiast w powiecie bieruńsko – lędzińskim od I – połowy 2005 roku. Na koniec I – półrocza 2007 roku dla miasta Tychy wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy wyniósł 0,58 (wzrost o 0,18 w stosunku do stanu na koniec 2006 roku), a dla powiatu bieruńsko – lędzińskiego 0,36 (wzrost o 0,17).

Wykres 3. Bezrobotni, oferty pracy oraz wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w Tychach w latach 2003 – 2007

Źródło: PUP Tychy.

Wykres 4. Bezrobotni, oferty pracy oraz wskaźnik szansy uzyskania oferty pracy w powiecie bieruńsko – lędzińskim w latach 2003 – 2007

Źródło: PUP Tychy

4. Stan i struktura bezrobotnych według zawodów

4.1. Miasto Tychy – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

W końcu I – półrocza 2007 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tychach zarejestrowanych było 4014 osób z terenu miasta Tychy i 1657 osób z powiatu bieruńsko – lędzińskiego.

W Tychach najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowili:

- osoby bez zawodu – 567 osoby, co stanowi 14,1% ogółu zarejestrowanych;
- sprzedawcy – 366 osób, co stanowi 9,1% ogółu bezrobotnych;
- pracownicy biurowi – 130 osób, co stanowi 3,2% ogółu bezrobotnych.

Odpowiednie dane prezentuje tabela 11.

Tabela 11. Ranking najliczniejszych pod względem liczby bezrobotnych zawodów i specjalności w Tychach – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni w I – półroczu 2007 roku	Miejsce zawodu w rankingu województwa śląskiego
1	Bez zawodu	567	1
2	Sprzedawca	366	2
3	Pracownik biurowy	130	3
4	Asystent ekonomiczny	116	4
5	Ślusarz	103	6
6	Sprzątaczką	102	5
7	Robotnik gospodarczy	86	15
8	Magazynier	66	14
9	Krawiec	66	8
10	Robotnik budowlany	61	10
11	Kucharz	56	9

12	Technik mechanik	55	12
13	Murarz	51	11
14	Kierowca samochodu ciężarowego	49	38
15	Tokarz	47	20
16	Technik budownictwa	45	24
17	Specjalista ds. marketingu i handlu (sprzedaży)	40	41
18	Kelner	35	22
19	Fryzjer	35	19
20	Ekonomista	34	23

Źródło: PUP Tychy.

Dokonane w powyższej tabeli porównanie skłania do wniosku, iż najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zawody w mieście Tychy częściowo przynajmniej potwierdzają tendencję regionalną.

Znaczącym odchyleniem [nadreprezentacją] w stosunku do regionu cechują się zawody:

- ➡ robotnik gospodarczy;
- ➡ kierowca samochodu ciężarowego;
- ➡ technik budownictwa;
- ➡ specjalista ds. marketingu i handlu (sprzedaży).

Należy nadmienić, iż najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zawody są jednocześnie silnie sfeminizowane. W grupie sprzedawców kobiety stanowią 95%, pracowników biurowych 96%, asystentów ekonomicznych 93%, natomiast osób bez zawodu 61%.

Jeśli natomiast chodzi o osoby określane mianem długotrwale bezrobotnych (zarejestrowanych powyżej 12 m-cy), to również i w tym wypadku najliczniej reprezentowaną grupą są sprzedawcy (9%) oraz osoby nie posiadające żadnego zawodu (8%). Sytuację tę przedstawia tabela 12.

Tabela 12. Ranking najliczniejszych pod względem liczby bezrobotnych zawodów i specjalności wśród osób zarejestrowanych powyżej 12 m-cy w Tychach – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Zarejestrowani powyżej 12 m-cy w I – półroczu 2007 roku
1	Sprzedawca	143
2	Bez zawodu	122
3	Sprzątaczką	59
4	Pracownik biurowy	57
5	Asystent ekonomiczny	54
6	Magazynier	41
7	Ślusarz	35
8	Robotnik gospodarczy	34
9	Krawiec	30
10	Robotnik budowlany	30

Źródło: PUP Tychy

Warto również zwrócić uwagę na napływ bezrobotnych o określonych zawodach i specjalnościach w przeciągu całej pierwszej połowy 2007 roku (ilustruje to tabela 13).

Tabela 13. Ranking najliczniejszych pod względem napływu liczby bezrobotnych zawodów i specjalności w Tychach w I - półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych w I – półroczu 2007 roku
1	Bez zawodu	695
2	Sprzedawca	296
3	Ślusarz	86

4	Asystent ekonomiczny	80
5	Pracownik biurowy	68
6	Technik mechanik	65
7	Kucharz	62
8	Murarz	59
9	Robotnik gospodarczy	57
10	Sprzątaczką	50
11	Technik budownictwa	47
12	Robotnik budowlany	47
13	Mechanik samochodów osobowych	42
14	Krawiec	41
15	Cukiernik	40

Źródło: PUP Tychy

Jak widać na powyższej tabeli najliczniej reprezentowaną grupę w tym wypadku stanowią osoby bez zawodu (20%) oraz z zawodem sprzedawcy (8%), co jednoznacznie koreluje z rankingiem zawodów osób zarejestrowanych na koniec I - półrocza 2007 roku.

4.2. Powiat bieruńsko - lędziński – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

W powiecie bieruńsko - lędzińskim najliczniejsze grupy bezrobotnych stanowili:

- osoby bez zawodu – 255 osoby, co stanowi 15,4% ogółu bezrobotnych;
- sprzedawcy – 176 osób, co stanowi 10.6% ogółu bezrobotnych;
- asystenci ekonomiczni – 86 osób, co stanowi 5,2% ogółu bezrobotnych.

Tabela 14. Ranking najliczniejszych pod względem liczby bezrobotnych zawodów i specjalności w powiecie bieruńsko – lędzimskim – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Zarejestrowani bezrobotni w I – półroczu 2007 roku	Miejsce zawodu w rankingu województwa śląskiego
1	Bez zawodu	255	1
2	Sprzedawca	176	2
3	Asystent ekonomiczny	86	4
4	Robotnik gospodarczy	70	15
5	Ślusarz	47	6
6	Pracownik biurowy	41	3
7	Krawiec	40	8
8	Sprzątaczką	40	5
9	Górnika eksploatacji podziemnej	38	13
10	Kucharz	35	9
11	Robotnik budowlany	29	10
12	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	20	7
13	Fryzjer	19	19
14	Murarz	18	11
15	Tokarz	18	20
16	Magazynier	17	14
17	Mechanik samochodów osobowych	16	17
18	Piekarz	16	27
19	Pracownik administracyjny	15	26
20	Ekonomista	13	23

Źródło: PUP Tychy.

Dokonane w tabeli 14 porównanie ukazuje, iż sporą nadreprezentacją pod względem liczby bezrobotnych w stosunku do regionu cechują się robotnicy gospodarczy i piekarze.

Udział kobiet w najliczniej reprezentowanych zawodach wśród bezrobotnych powiatu bieruńsko – lędzińskiego wynosi odpowiednio:

- ☛ dla osób bez zawodu 66%;
- ☛ dla sprzedawców 97%;
- ☛ dla asystentów ekonomicznych 94%;

Tabela 15. Ranking najliczniejszych pod względem liczby bezrobotnych zawodów i specjalności wśród osób zarejestrowanych powyżej 12 m-cy w powiecie bieruńsko - lędzińskim – stan na koniec I - półrocza 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Zarejestrowani powyżej 12 m-cy w I – półroczu 2007 roku
1	Sprzedawca	78
2	Bez zawodu	36
3	Asystent ekonomiczny	26
4	Ślusarz	24
5	Robotnik gospodarczy	23
6	Sprzątaczką	22
7	Górnik eksploatacji podziemnej	15
8	Robotnik budowlany	15
9	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	15
10	Pracownik biurowy	14

Źródło: PUP Tychy

Z powyższej tabeli jednoznacznie wynika, iż osoby z zawodem sprzedawcy (13%) są najliczniej reprezentowaną grupą pod względem liczby bezrobotnych zarejestrowanych powyżej 12 m-cy w powiecie bieruńsko - lędzińskim. Na drugim miejscu uplasowały się osoby nie posiadające żadnego zawodu (6%).

Kolejna tabela przedstawia napływ bezrobotnych o określonych zawodach i specjalnościach w przeciągu całego I - półrocza 2007.

Tabela 16. Ranking najliczniejszych pod względem napływu liczby bezrobotnych zawodów i specjalności w powiecie bieruńsko - lędzińskim w I - półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Napływ bezrobotnych w I – półroczu 2007 roku
1	Bez zawodu	220
2	Sprzedawca	113
3	Asystent ekonomiczny	84
4	Robotnik gospodarczy	53
5	Ślusarz	29
6	Górnik eksploatacji podziemnej	21
7	Specjalista administracji publicznej	18
8	Pracownik biurowy	18
9	Krawiec	18
10	Kucharz	17

Źródło: PUP Tychy

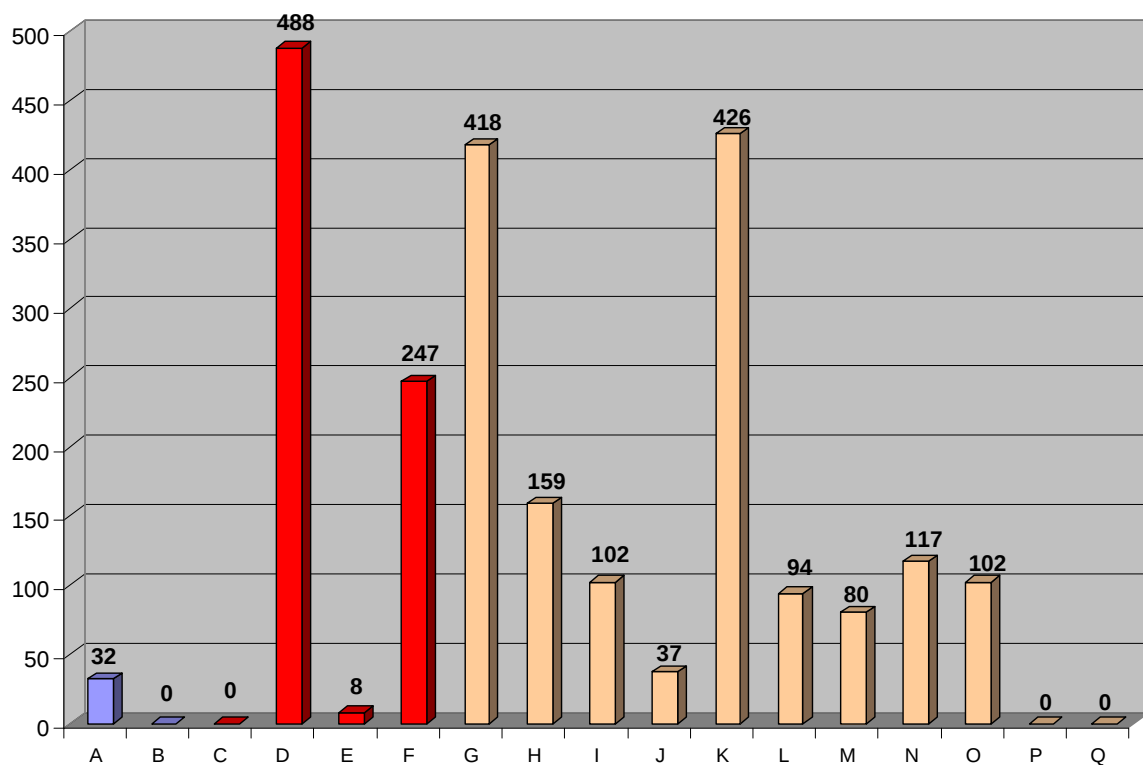
Liczną grupę wśród zawodów osób napływających w I - półroczu 2007 roku w powiecie bieruńsko - lędzińskim stanowili sprzedawcy (9%) oraz asystenci ekonomiczni (prawie 7%). Jednak ponownie to osób nie posiadających żadnego zawodu jest w tym wypadku najwięcej (18% ogółu napływających bezrobotnych).

5. Analiza ofert pracy

W I – półroczu 2007r. do Powiatowego Urzędu Pracy w Tychach zgłoszono 2911 oferty pracy, z czego 2310 z terenu miasta Tychy i 601 oferty z powiatu bieruńsko-lędzińskiego.

Wykresy 5 i 6 prezentują rozkład ofert pracy wg sekcji PKD⁴ a tabele 17 i 18 strukturę ofert pracy wg zawodów.

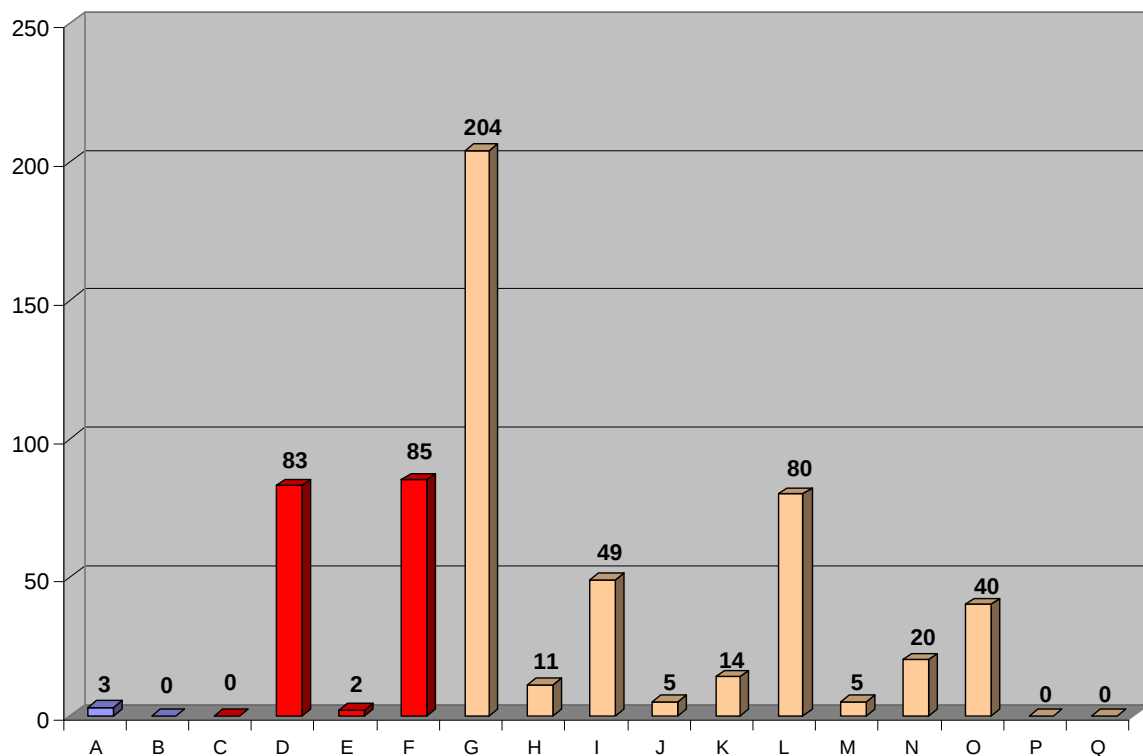
Wykres 5. Ofert pracy wg sekcji PKD w I – półroczu 2007r. Miasto Tychy

Źródło: PUP Tychy

⁴ Podstawą określenia rodzaju działalności prowadzonej przez pracodawcę jest Polska Klasyfikacja Działalności (PKD) wprowadzona Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) (Dz. U. Nr 33, poz. 289, z późniejszymi zmianami).

Wykres 6. Ofert pracy wg sekcji PKD w I – półroczu 2007r.
Powiat bieruńsko - lędziński

Źródło: PUP Tychy

ROLNICTWO: A – Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo, B – Rybactwo. **PRZEMYSŁ:** C – Górnictwo, D – Przetwórstwo przemysłowe, E – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę, F – Budownictwo, **USŁUGI:** G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, H – Hotele i restauracje, I – Transport, gospodarka magazynowa i łączność, J – Pośrednictwo finansowe, K – Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, L – Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne, M – Edukacja, N – Ochrona zdrowia i pomoc społeczna, O – Działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała, P – Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, Q – Organizacje i zespoły eksterytorialne.

W I – półroczu 2007r. najwięcej ofert pracy zgłosili pracodawcy działający w sektorze usług – 66,45% wszystkich ofert pracy w mieście Tychy i 71,21% w powiecie bieruńsko – lędzińskim. Z sektora przemysłu wpłynęło 32,16% w Tychach i 28,28% w powiecie bieruńsko – lędzińskim. 1,39% w Tychach i 0,50% w powiecie bieruńsko – lędzińskim stanowiły natomiast oferty pochodzące z rolnictwa.

Tabele 17 i 18 prezentują strukturę ofert pracy wg zawodów.

Tabela 17. Ranking zawodów i specjalności, dla których zgłoszono najwięcej ofert pracy w I – półroczu 2007r. w mieście Tychy

L p	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I - półroczu 2007 roku
1	Pracownik biurowy	180
2	Robotnik gospodarczy	177
3	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	169
4	Sprzedawca	159
5	Magazynier	92
6	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	90
7	Robotnik budowlany	83
8	Murarz	73
9	Kierowca operator wózków jezdniowych	65
10	Sprzątaczką	58
11	Kierowca samochodu ciężarowego	54
12	Lektor	47
13	Kucharz	42
14	Pracownik ochrony mienia i osób	41
15	Kelner	39
16	Kierowca samochodu osobowego	38
17	Pracownik administracyjny	30
18	Goniec	29
19	Fryzjer	27
20	Pomoc kuchenna	27

Źródło: PUP Tychy.

Najwięcej ofert pracy zgłoszonych dla miasta Tychy stanowiły oferty dla zawodów pracownik biurowy (7,8% wszystkich zgłoszonych ofert pracy w I – półroczu 2007), robotnika gospodarczego (7,7%) oraz pozostałych operatorów maszyn gdzie indziej niesklasyfikowanych (7,3%) i sprzedawców (6,9%).

Tabela 18. Ranking zawodów i specjalności, dla których zgłoszono najwięcej ofert pracy w I – półroczu 2007r. w powiecie bieruńsko – lędzińskim.

L p	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w I - półroczu 2007 roku
1	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	132
2	Robotnik gospodarczy	74
3	Pracownik biurowy	47
4	Sprzedawca	32
5	Kierowca samochodu ciężarowego	32
6	Robotnik budowlany	21
7	Murarz	17
8	Fryzjer	12
9	Dekarz	12
10	Pozostali operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	12

Źródło: PUP Tychy.

Najwięcej ofert pracy zgłoszonych w powiecie bieruńsko - lędzińskim było związanych z takimi zawodami jak; pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani, robotnik gospodarczy oraz pracownik biurowy. Kolejno stanowiło to 22%, 12,3% i 7,8% ogółu wszystkich zgłoszonych ofert pracy w I – półroczu 2007 roku.

6. Zawody deficytowe i nadwyżkowe

Zawody deficytowe i nadwyżkowe wyznaczono w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu, obliczany za pomocą wzoru:

$$W_{n,I}^k = \frac{\overline{O}_I^k}{\overline{B}_I^k}$$

gdzie:

$\overline{O}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zgłoszonych ofert pracy w zawodzie k, w I – półroczu danego roku;

$\overline{B}_I^k$ - średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w zawodzie k, w I – półroczu danego roku;

Przyjmuje się, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,I}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,I}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone,

$W_{n,I}^k > 1,1$ to zawody deficytowe.

Wskaźnik = MAX oznacza, iż w danym zawodzie nie było zarejestrowanych bezrobotnych.

W mieście Tychy w I – półroczu 2007 roku 130 zawodów spośród 570 występujących w ewidencji wykazywało deficytowość, 22 miało zrównoważony charakter a pozostałe 418 było zawodami nadwyżkowymi.

W powiecie bieruńsko – lędzińskim spośród 338 zawodów występujących w ewidencji 54 było deficytowymi, 6 cechowała równowaga a 278 miało nadwyżkowy charakter.

W poniższym zestawieniu zawodów deficytowych uwzględniono tylko te, dla których średnia miesięczna liczba zgłaszanych ofert pracy była większa lub równa 1.

Pozwala to na wyodrębnienie tych zawodów których deficytowość ma rzeczywisty i znaczący wpływ na rynek pracy.

Tabela 19. Zawody deficytowe w mieście Tychy w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Operator maszyn i urządzeń do obróbki plastycznej	15,0	0,0	MAX
2	Lektor	7,8	0,0	MAX
3	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki metali	2,0	0,0	MAX
4	Specjalista do spraw wynagrodzeń	1,3	0,0	MAX
5	Glazurnik	1,3	0,0	MAX
6	Monter sieci telekomunikacyjnych	1,2	0,0	MAX
7	Konserwator części	1,2	0,0	MAX
8	Goniec	4,8	0,2	29,0
9	Operator koparek i zwałowarek	3,8	0,2	23,0
10	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	28,2	2,3	12,1
11	Listonosz	1,7	0,2	10,0
12	Konserwator budynków	1,5	0,2	9,0
13	Kierowca operator wózków jezdniowych	10,8	1,5	7,2
14	Brukarz	4,3	0,7	6,5
15	Cieśla	2,7	0,8	3,2
16	Robotnik gospodarczy	29,5	9,5	3,1
17	Zbrojarz	1,8	0,7	2,8
18	Pracownik biurowy	30,0	11,3	2,6
19	Magazynier	15,3	5,8	2,6
20	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	1,5	0,7	2,3
21	Kasjer handlowy	4,3	2,0	2,2
22	Kierowca samochodu ciężarowego	9,0	4,3	2,1
23	Pomoc kuchenna	4,5	2,3	1,9

24	Robotnik budowlany	13,8	7,8	1,8
25	Pracownik ochrony mienia i osób	6,8	4,0	1,7
26	Ślusarz narzędziowy	1,3	0,8	1,6
27	Kierowca samochodu osobowego	6,3	4,0	1,6
28	Mechanik samochodów ciężarowych	2,5	1,7	1,5
29	Przedstawiciel handlowy	2,5	1,8	1,4
30	Murarz	12,2	9,8	1,2
31	Kelner	6,5	5,3	1,2
32	Sprzątaczką	9,7	8,3	1,2
33	Bufetowy	2,5	2,2	1,2

Źródło: PUP Tychy.

Tabela 20. Zawody deficytowe w powiecie bieruńsko – lędzińskim w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Dekarz	2,0	0,0	MAX
2	Pozostali operatorzy sprzętu do robót ziemnych i urządzeń pokrewnych	2,0	0,0	MAX
3	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej niesklasyfikowani	22,0	0,8	26,4
4	Cieśla	1,7	0,2	10,0
5	Kierowca samochodu ciężarowego	5,3	0,8	6,4
6	Robotnik drogowy	2,0	0,3	6,0
7	Pracownik biurowy	7,8	3,0	2,6
8	Szwaczka	1,3	0,7	2,0
9	Robotnik budowlany	3,5	1,8	1,9
10	Robotnik gospodarczy	12,3	8,8	1,4

Źródło: PUP Tychy.

Tabela 21. Zawody zrównoważone w mieście Tychy w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Malarz budowlany	1,8	1,7	1,1
2	Fryzjer	4,5	4,2	1,1
3	Kierownik wewnętrznej jednostki działalności podstawowej w handlu hurtowym i detalicznym	0,2	0,2	1,0
4	Chemik	0,2	0,2	1,0
5	Inżynier inżynierii środowiska – systemy wodociągowe i kanalizacyjne	0,2	0,2	1,0
6	Inżynier mechanik – maszyny i urządzenia przemysłowe	0,7	0,7	1,0
7	Lekarz – medycyna rodzinna	0,2	0,2	1,0
8	Położna	0,2	0,2	1,0
9	Nauczyciel języka obcego	0,5	0,5	1,0
10	Specjalista do spraw rekrutacji pracowników	0,2	0,2	1,0
11	Grafik komputerowy	0,5	0,5	1,0
12	Dietetyk	0,2	0,2	1,0
13	Optyk okularowy	0,2	0,2	1,0
14	Pracownik administracyjny	5,0	5,0	1,0
15	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,2	0,2	1,0
16	Instruktor rekreacji ruchowej	0,2	0,2	1,0
17	Sekretarka	0,8	0,8	1,0
18	Asystent rachunkowości	0,3	0,3	1,0
19	Betoniarz	0,2	0,2	1,0
20	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń metalurgicznych	0,2	0,2	1,0
21	Monter instalacji wodociągowych i kanalizacyjnych	2,5	2,7	0,9
22	Piekarz	2,3	2,5	0,9

Źródło: PUP Tychy.

Tabela 22. Zawody zrównoważone w powiecie bieruńsko - lędzińskim w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Nauczyciel przedszkola	0,2	0,2	1,0
2	Specjalista do spraw finansów [analityk finansowy]	0,2	0,2	1,0
3	Sekretarka	0,2	0,2	1,0
4	Monter instalacji centralnego ogrzewania i ciepłej wody	0,3	0,3	1,0
5	Stolarz	0,3	0,3	1,0
6	Magazynier	1,8	2,0	0,9

Źródło: PUP Tychy.

Zawody nadwyżkowe poddano selekcji w oparciu o następujące parametry:

⇒ Dla miasta Tychy średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie $\overline{B}_I^k \geq 5$

⇒ Dla powiatu bieruńsko – lędzińskiego średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w danym zawodzie $\overline{B}_I^k \geq 3$

Tabela 23. Zawody nadwyżkowe w mieście Tychy w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Bez zawodu	0,0	115,8	0,0
2	Sprzedawca	26,5	49,3	0,5

3	Ślusarz	2,5	14,3	0,2
4	Asystent ekonomiczny	0,0	13,3	0,0
5	Technik mechanik	0,3	10,8	0,0
6	Kucharz	7,0	10,3	0,7
7	Technik budownictwa	0,2	7,8	0,0
8	Mechanik samochodów osobowych	2,5	7,0	0,4
9	Krawiec	4,2	6,8	0,6
10	Cukiernik	1,5	6,7	0,2
11	Tokarz	1,2	6,3	0,2
12	Specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)	1,8	6,2	0,3
13	Pozostali elektromonterzy	0,0	5,0	0,0

Źródło: PUP Tychy.

Tabela 24. Zawody nadwyżkowe w powiecie bieruńsko - lędzińskim w I – półroczu 2007 roku

L p	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodu
1	Bez zawodu	0,0	36,7	0,0
2	Sprzedawca	5,3	18,8	0,3
3	Asystent ekonomiczny	0,0	14,0	0,0
4	Ślusarz	0,8	4,8	0,2
5	Górnik eksploatacji podziemnej	0,0	3,5	0,0
6	Specjalista administracji publicznej	0,0	3,0	0,0
7	Krawiec	0,0	3,0	0,0

Źródło: PUP Tychy.

Wnioski:

Przeprowadzona analiza zgromadzonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tychach danych, pozwala na sformułowanie przynajmniej kilku kluczowych konkluzji zamykających raport:

➡ Lokalny rynek pracy charakteryzuje się głęboką nierównowagą. Nadmiar bezrobotnych notowany jest w większości zawodów i specjalności a tylko nieliczne charakteryzują się deficytem.

➡ Lokalne bezrobocie doskonale opisują trzy parametry:

1. feminizacja – nieco ponad 60% ogółu bezrobotnych stanowią kobiety;
2. długotrwałość – prawie połowa bezrobotnych pozostaje w ewidencji PUP Tychy przez okres dłuższy niż 12 miesięcy;
3. niski kapitał ludzki – silnie nadreprezentowane w grupie bezrobotnych są osoby o wykształceniu podstawowym i zasadniczym zawodowym (dla miasta Tychy odsetek takich osób wynosi 56,7%, natomiast dla powiatu bieruńsko – lędzińskiego 63,5%).

➡ Nieustanne zmiany zachodzące na rynku pracy wymuszają na członkach społeczeństwa:

- ✓ ustawiczną gotowość do akceptacji tych przekształceń;
- ✓ dążenie do podwyższania własnych kwalifikacji i umiejętności;
- ✓ mobilność zarówno zawodową jak i geograficzną.

➡ Brak związku między posiadanym zawodem a chęcią podjęcia pracy na stanowisku z nim związanym. Sytuacja ta jest widoczna szczególnie wśród osób posiadających wykształcenie handlowe, gdzie większość zarejestrowanych osób nie chce pracować w swoim zawodzie, oraz wśród osób o takich zawodach jak; ślusarz, robotnik gospodarczy i krawiec. Taki stan rzeczy wynika przede wszystkim ze słabych kwalifikacji zawodowych, co jest między innymi następstwem długotrwałego bezrobocia. Warto również podkreślić, iż właśnie wyżej wymienione zawody

przeważnie charakteryzują się niskim wskaźnikiem intensywności nadwyżki (deficytu).

➡ Podstawowym wnioskiem wyłaniającym się z dotychczasowych analiz jest z jednej strony systematyczny spadek bezrobocia (o 1,7% dla miasta Tychy i o 1,2% dla powiatu bieruńsko – lędzińskiego w przeciągu 6 miesięcy), z drugiej natomiast ciągle istniejący deficyt pracowników o określonych umiejętnościach i kwalifikacjach. W związku z czym, wymogiem wydaje się być ograniczenie kształcenia ogólnego na rzecz przede wszystkim kształcenia zawodowego i średniego technicznego.

Dla pełniejszego obrazu lokalnego rynku pracy, monitoring powinien zostać wzbogacony o informacje pochodzące z zakładów pracy, dotyczące przewidywanych przyjęć i zwolnień pracowników.